

Informace o pokladním plnění státního rozpočtu České republiky za 1. čtvrtletí 2004

Zpráva o plnění státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2004 je předkládána ve zjednodušené formě a obsahuje pouze výsledky **pokladního plnění státního rozpočtu**, tak jak to ukládá § 20 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.

Některé údaje v předkládané zprávě nemusí být tedy plně srovnatelné s údaji, které jsou zpracovány z účetních výkazů rozpočtových kapitol a jsou sumarizovány cca jeden měsíc po skončení čtvrtletí.

Součástí informace je, kromě stručného hodnocení příjmů a výdajů státního rozpočtu z podkladů ČNB, i **vývoj státního dluhu a situační zpráva o státní pokladně**.

A. POKLADNÍ PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU

1. Záměry schváleného rozpočtu na rok 2004

Státní rozpočet na rok 2004 byl schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR zákonem č. 457/2003 Sb. ze dne 3. prosince 2003 **se schodkem ve výši –115,0 mld Kč**, při objemu celkových **příjmů 754,1 mld Kč** a celkových **výdajů 869,1 mld Kč**. Proti schválenému státnímu rozpočtu na rok 2003 se počítá s nárůstem příjmů o 70,0 mld Kč, tj. o 10,2 %, výdaje by měly vzrůst o 73,7 mld Kč, tj. o 9,3 % a saldo by se mělo absolutně zvýšit o 3,7 mld Kč, tj. o 3,3 %.

Z růstu celkových příjmů o 70,0 mld Kč připadá na příjmy z daní a poplatků 36,6 mld Kč (nárůst o 9,5 %), **na pojistné na sociální zabezpečení 16,8 mld Kč** (nárůst o 6,1 %) **a na ostatní příjmy 16,6 mld Kč** (nárůst o 71,7 %); z toho přijaté dotace vzrostou o 11,1 mld Kč, což v rozhodující míře souvisí s kompenzačními platbami z rozpočtu EU ve výši 10,1 mld Kč.

Proti skutečnosti roku 2003 jsou celkové rozpočtované **příjmy vyšší o 54,4 mld Kč**, tj. o 7,8 %. Z toho **daňové příjmy**, představující cca 56 % všech příjmů státního rozpočtu, jsou vyšší o **26,1 mld Kč**, tj. o 6,6 %, **příjmy z pojistného na sociální zabezpečení o 19,9 mld Kč**, tj. o 7,3 % (představují téměř 39 % příjmů státního rozpočtu) a **ostatní příjmy jsou vyšší o 8,3 mld Kč**, tj. o 26,6 %. Z nich pak nedaňové příjmy by měly být vyšší o 1,9 mld Kč, kapitálové příjmy o 0,6 mld Kč a přijaté dotace o 5,8 mld Kč.

Celkové rozpočtované příjmy státního rozpočtu na letošní rok ovlivňují (z hlediska metodického i obsahového) **novely daňových zákonů**, přijaté Parlamentem v rámci Koncepce reformy veřejných financí a v souvislosti se vstupem ČR do EU. Jde především o

- změnu **zákona o dani z přidané hodnoty** a dalších zákonů - o správě daní a poplatků (č. 368/1992 Sb.) a celního zákona (č.322/2003 Sb.),
- nový **zákon o spotřebních daních** (č.353/2003 Sb.),
- změnu **zákona o daních z příjmů** (č.438/2003 Sb.) a
- změnu **zákona o majetkových daních** (420/2003 Sb.).

U **daně z přidané hodnoty** došlo od 1. lednu 2004 k přesunu některých položek zdaňovaných dosud 5 % sazbou do sazby s 22 % (např. bionafta a bioplyn, vodou ředitelné barvy a laky, náplně do domácích přístrojů na úpravu vody a malých čistíren odpadních vod, skleněné láhve pro nápoje, telekomunikační služby, právní služby, účetnické a poradenské služby, zpracování dat a související služby). Další etapa přesunu ze snížené do základní sazby je uvažovaná v souvislosti se vstupem ČR do EU. Od tohoto data dojde ke zrušení fiskálních hranic a DPH z transakcí mezi podnikateli z různých členských států EU bude spravována finančními úřady (dosud to jsou celní úřady). Celní úřady budou i nadále vybírat DPH z českého zboží a ze zboží dováženého z třetích zemí.

Hlavní změny nově přijatého zákona o **spotřebních daních** se týkají zvýšení daňových sazeb u uhlovodíkových paliv a maziv, cigaret a lihu. Dále došlo k posunu splatnosti daně na 40. den po skončení zdaňovacího období (dosud 55 dnů). Po vstupu do EU bude zavedeno tzv. podmíněné osvobození od daně, kdy povinnost přiznat a zaplatit daň vznikne až vyskladněním z tzv. daňového skladu (přiblížení inkasa daně k okamžiku spotřeby), čímž dojde k jeho oddálení.

Po přijetí novely zákona o **daních z příjmů** s účinností od 1. ledna 2004 se očekává **snížení inkasa DPPO**. Hlavními změnami je snížení sazby daně z 31 % na 28 %, implementace směrnice ES o zdanění dividend a zrušení srážkové daně u úrokových výnosů právnických osob. Měl by se začít projevovat také dlouhodobý efekt legislativních úprav přijatých od roku 1998 a zpřesněných od roku 2001, které do určité míry omezily možnosti pro legální vyhnutí se daňové povinnosti.

Podobně jako u daní z příjmů právnických osob očekává se snížení inkasa rovněž u **daní z příjmů fyzických osob**. Hlavní změny, které by se měly v inkasu projevovat, je zvýšení odečitatelné položky na dítě o 2040 Kč a dále zavedení minimálního základu daně pro osoby samostatně výdělečně činné, které se však projeví až v dalších zdaňovacích obdobích.

U **majetkových daní**, které zahrnují daň dědickou, darovací a daň z převodu nemovitostí, se hlavní změna týká splatnosti daně z převodu nemovitostí. Dosud byla tato daň placena až po vyměření daně finančním úřadem a doručení platebního výměru plátcí daně. Podle novelizovaného zákona dochází k posunu splatnosti již v termínu pro podání daňového přiznání. To bude znamenat značné zvýšení výnosu daně v roce zavedení. Protisměrně naopak bude působit snížení sazby daně z 5 % na 3 %.

Nové zákony současně **ovlivňují** do určité míry **vypovídací schopnost meziročního srovnání** plnění státního rozpočtu.

Vzhledem k tomu, že státní rozpočet vycházel také z navrhovaných, v době jeho přípravy však dosud neschválených zákonů, došlo během legislativního procesu na příjmové straně veřejných rozpočtů k některým změnám, které nebyly zahrnuty do návrhu rozpočtu, ale mají dopad na daňové příjmy roku 2004. Jedná se zejména o **změny DPH v rámci druhé etapy reformy veřejných financí (především snížení základní sazby z 22 % na 19 %** a přeřazení některých druhů zboží a služeb do základní sazby DPH z důvodu kompenzace snížení daňového zatížení v oblasti daně z příjmu; vše s platností od 1. května 2004) s odhadovaným **dalším celoročním pozitivním dopadem** na veřejné rozpočty ve výši 4,7 mld. Kč, z toho **3,6 mld Kč na státní rozpočet**. Tato změna však nebyla dosud schválena.

Naopak negativní dopad na příjmy státního rozpočtu bude mít v roce 2003 navrhované, ale pro rok 2004 **neschválené zrušení některých osvobození u daně z převodu nemovitostí**.

Výraznější změny budou u inkasa cla. V prvních čtyřech měsících roku by se v jeho vývoji nemělo proti předcházejícím letům nic změnit. Po vstupu do EU, která je celní unií, budou dovozy zboží z těchto teritorií bezcelní. To způsobí pokles výnosu cla asi o polovinu. Clo však bude Česká republika vybírat ve prospěch EU, které náleží výnos cla členských států. Na úhradu nákladů spojených s výběrem cla si ČR ponechá 25 % vybrané částky.

Celkové výdaje zapracované do státního rozpočtu **na rok 2004** představují částku **869,1 mld Kč** a jsou proti schválenému rozpočtu r. 2003 **vyšší o 73,7 mld Kč**, tj. o 9,3 %. Z toho běžné výdaje by se měly zvýšit o 62,1 mld Kč, tj. o 8,4 %. Z nich pak největší položku představují výdaje na důchody, jejichž nárůst o 2,8 % znamená v absolutním vyjádření 6,3 mld Kč. Kapitálové výdaje by měly dosáhnout částky 65,8 mld Kč, což je navýšení o 11,6 mld Kč, tj. 21,4 %.

Ve srovnání se skutečností roku 2003 jsou **celkové výdaje schváleného rozpočtu vyšší o 60,3 mld Kč**, tj. o 7,5 %. Z toho na běžné výdaje připadá navýšení o 51,4 mld Kč a na kapitálové výdaje o 8,9 mld Kč.

2. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

Z údajů o pokladním plnění státního rozpočtu vykázaných ČNB ke konci března roku 2004 vyplývá převaha výdajů státního rozpočtu nad jeho příjmy o 7,8 mld Kč. Proti stejnému období loňského roku jsou příjmy o 28,4 mld Kč, tj. o 18,0 % vyšší, výdaje o 4,4 mld Kč, tj. o 2,3 % vyšší a saldo o 24,0 mld Kč lepší.

v mld Kč

Rok	Skutečnost leden - březen 2003	2004			% plnění v r. 2003	Index 2004/2003	Rozdíl sk. 2004/2003
		Schválený rozpočet	Skutečnost leden - březen	% plnění			
Příjmy celkem	158,36	754,08	186,80	24,8	23,2	118,0	28,44
Výdaje celkem	190,20	869,05	194,62	22,4	23,9	102,3	4,42
Saldo	-31,84	-114,97	-7,82	6,8	28,6	24,6	24,02

Celkové příjmy státního rozpočtu za období leden až březen 2004 dosáhly výše 186,8 mld Kč, což představuje 24,8 % schváleného rozpočtu (v roce 2003 to bylo 23,2 %) a meziroční růst o 28,4 mld Kč, tj. o 18,0 % (v roce 2003 vzrostly meziročně o 9,6 mld Kč, tj. o 6,4 %). Proti 1/4 rozpočtu zaostávají pouze o 1,7 mld Kč, zatímco v 1. čtvrtletí 2003 byly pod úrovní tříměsíční alikvoty o 12,6 mld Kč (celoročně však převýšily schválený rozpočet o 15,6 mld Kč).

Plnění rozpočtu celkových výdajů je ve srovnání s 1. čtvrtletím předchozího roku nižší o 1,5 procentního bodu, při meziročním růstu o 4,4 mld Kč, tj. o 2,3 % (v loňském 1. čtvrtletí vzrostly meziročně o 25,7 mld Kč, tj. o 15,6 %). Proti alikvotě zaostávají o 22,7 mld Kč (v roce 2003 o 12,6 mld Kč).

Nižší letošní schodek státního rozpočtu ve srovnání s loňským prvním čtvrtletím o 24,0 mld Kč byl ovlivněn jednak vyšším plněním celkových příjmů (o 1,6 procentního bodu), zejména příjmů z daní a poplatků (o 2,4 procentního bodu), jednak nižším čerpáním celkových výdajů, a to o 1,5 procentního bodu.

3. Příjmy státního rozpočtu

Z celkových příjmů státního rozpočtu inkasovaných v prvním čtvrtletí letošního roku ve výši 186,8 mld Kč připadá na daňové příjmy 103,2 mld Kč (55,3 % všech příjmů), na příjmy z pojistného na sociální zabezpečení 70,0 mld Kč (37,5 %) a na ostatní příjmy 13,5 mld Kč (7,2 %).

Pokladní plnění příjmů:

Rok	v mld Kč					
	2003	2004		% plnění	% plnění SR za leden - březen 2003	Index skutečnost 2004/2003
	Skutečnost leden - březen	Schválený rozpočet	Skutečnost leden - březen			
1	2	4	4:3	4:1		
Příjmy celkem	158,36	754,08	186,80	24,8	23,2	118,0
v tom:						
Daňové příjmy celkem*)	150,04	714,40	173,26	24,3	22,7	115,5
Daňové příjmy (bez pojistného SZ)*)	85,50	422,08	103,25	24,5	22,1	120,8
z toho:						
- DPH	25,48	133,40	34,41	25,8	21,0	135,0
- spotřební daň	15,51	84,20	21,04	25,0	23,0	135,7
- daně z příjmů PO	16,78	84,60	16,77	19,8	20,5	99,9
- daně z příjmů FO	22,15	95,20	25,00	26,3	24,4	112,9
- vybíraná srážkou	1,31	4,50	1,70	37,8	29,1	129,8
- ze závislé činnosti	16,42	76,50	18,06	23,6	22,6	110,0
- z přiznání	4,42	14,20	5,24	36,9	33,2	118,6
- správní poplatky	0,78	4,30	0,85	19,8	11,7	109,0
- majetkové daně	1,94	14,30	2,21	15,5	21,8	113,9
- clo	2,23	4,40	2,45	55,7	23,2	109,9
- ostatní daňové příjmy**)	0,63	1,68	0,52	31,0	23,2	82,5
Pojistné SZ*)	64,54	292,32	70,01	23,9	23,5	108,5
z toho: na důchody*)	49,49	242,27	53,54	22,1	23,3	108,2
Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace*)	8,32	39,68	13,54	34,1	36,4	162,7
v tom:						
- kapitoly	3,30	12,43	4,56	36,7	58,4	138,2
- kapitola Operace SFA	2,25	2,03	1,63	80,3	42,7	72,4
- VPS	2,77	25,22	7,35	29,1	23,5	265,3
v tom :						
- příjmy z úroků a real.fin.majet.	0,03	1,72	0,06	3,5	0,9	200,0
- splátky půjček ze zahraničí	0,86	3,65	0,29	7,9	44,6	33,7
- přijaté sankční platby	0,25	1,20	0,27	22,5	20,8	108,0
- soudní poplatky	0,27	0,60	0,24	40,0	32,7	88,9
- dobrovolné pojistné	0,17	0,31	0,11	35,5	22,9	64,7
- ostatní příjmy**)	1,19	17,74	6,38	36,0	30,0	536,1

*) skutečnost r. 2003 srovnatelně upravena na metodiku 2004

***) dopočet do celku

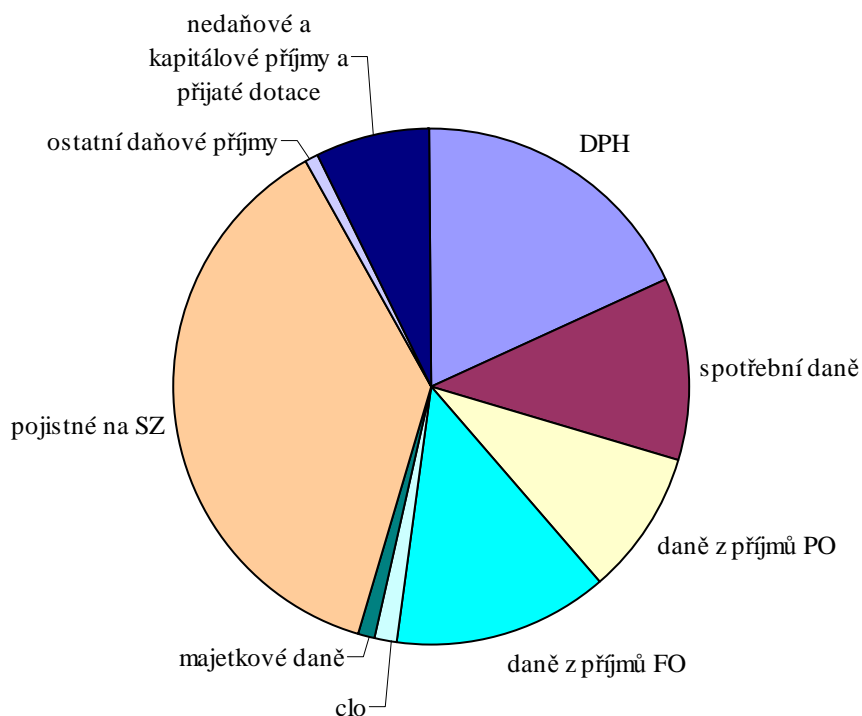
Plnění rozpočtu daňových příjmů je v letošním 1. čtvrtletí výrazně lepší než ve stejném období minulého roku (o 2,4 procentního bodu), když jejich inkaso zaostává za tříměsíční alikvotou pouze o 2,3 mld Kč, zatímco v loňském roce činil tento výpadek

11,1 mld Kč (celoroční inkaso daní v roce 2003 však převýšilo rozpočet o 10,5 mld Kč). **Příznivá je i jejich meziroční dynamika**, a to jak ve srovnání s rokem 2003 (v letošním 1. čtvrtletí vzrostly meziročně příjmy státního rozpočtu z daní o 17,8 mld Kč, tj. o 20,8 % proti meziročnímu růstu o 7,0 mld Kč, tj. o 8,9 % v roce 2003), tak i v porovnání se záměry schváleného rozpočtu, který počítá s meziročním růstem o 9,5 % (proti rozpočtu 2003), resp. o 6,6 % (proti skutečnosti 2003).

Na příznivém plnění celkových daňových příjmů se podílí především daně z příjmů fyzických osob (26,3 %), DPH (25,8 %), clo (55,7 %) a spotřební daně (25,0 %).

Naproti tomu za 1/4 celoročního rozpočtu **zaostávají daně z příjmů právnických osob o 4,4 mld Kč** (v 1. čtvrtletí 2003 činil výpadek 3,7 mld Kč), **majetkové daně o 1,4 mld Kč** (v roce 2003 byly pod úrovní alikvoty pouze o 0,3 mld Kč) a příjmy ze správních poplatků o 0,2 mld Kč.

Struktura celkových příjmů dosažených za 1.čtvrtletí 2004 je zřejmá z grafu:

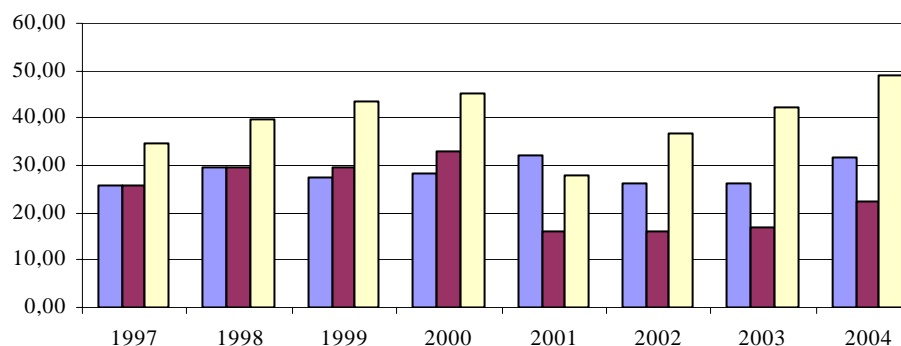

Proti stejnému období minulého roku se **zvýšil podíl nepřímých daní (DPH a SD) o 3,8 procentního bodu (z 25,9 % na 29,7 %)** a **dále podíl nedaňových a ostatních příjmů**

o 2,0 procentního bodu (z 5,3 % na 7,3 %), při současném poklesu podílu daní z příjmů (DPPO a DPFO) o 2,2 procentního bodu (z 24,6 % na 22,4 %) a podílu pojistného na sociální zabezpečení o 3,3 procentního bodu (z 40,8 % na 37,5 %).

Příjmy z daní a poplatků dosáhly výše 103,3 mld Kč, tj. 24,5 % rozpočtu a meziročně vzrostly o 20,8 %. Jejich podíl na celkových příjmech se meziročně zvýšil z 54,0 % na 55,3 %, přičemž rozpočet počítá s podílem 56,0 %.

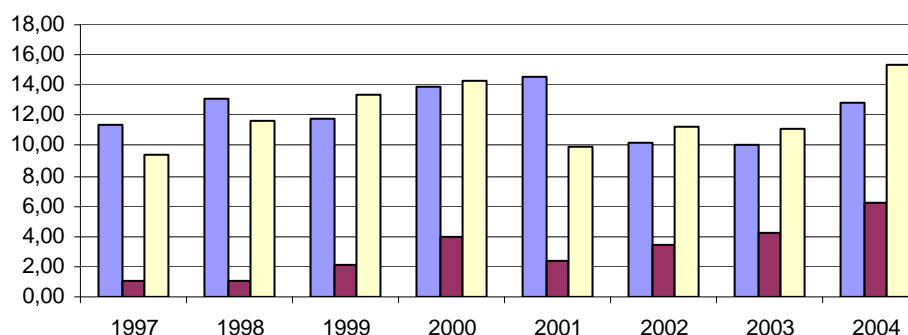
Vývoj daňových příjmů bez pojistného na SZ v jednotlivých měsících 1. čtvrtletí je patrný z následujícího grafu (v mld Kč):

Plnění daňových příjmů je **ovlivněno především inkasem nepřímých daní**, jež dosáhlo **výše 55,5 mld Kč** a na celkových daňových příjmech se podílí 53,7 % (schválený rozpočet počítá s podílem ve výši 51,6 %) což je o 5,8 procentního bodu vyšší podíl než ve stejném období minulého roku. Výrazná je zejména jejich **meziroční dynamika** představující růst **o 14,5 mld Kč , tj. o 35,3 %**, a to jak ve srovnání s dynamikou dosaženou v 1. čtvrtletí 2003 (+1,1 mld Kč, tj. +2,7 %), tak i proti záměrům schváleného rozpočtu, který počítá s meziročním růstem o 15,3 % (proti rozpočtu 2003), resp. o 9,7 % (proti skutečnosti 2003).

Na dani z přidané hodnoty bylo do konce března vybráno do státního rozpočtu 34,4 mld Kč, což je 25,8 % rozpočtované částky. Proti stejnému období roku 2003 je inkaso vyšší o 8,9 mld Kč, tj. o 35,0 % (v roce 2003 vzrostlo meziročně pouze o 0,6 mld Kč, tj. o 2,5 %), přičemž rozpočet počítá s celoročním růstem o 12,2 mld Kč, tj. o 10,1 % (proti rozpočtu 2003). Ve vztahu k alikvotnímu podílu je skutečné inkaso vyšší o téměř 1,1 mld Kč, zatímco v loňském 1. čtvrtletí bylo pod úrovní rozpočtu o 4,8 mld Kč (celoročně jej však převýšilo o 4,5 mld Kč, tj. o 6,2 %).

Srovnání meziročních přírůstků DPH za leden až březen 1997 až 2004 (v mld Kč):

Celostátní výnos DPH^{*)} dosáhl výše 44,2 mld Kč, což je o 11,1 mld Kč více než ve stejném období minulého roku. Z toho **8,5 mld Kč bylo převedeno do rozpočtů obcí**, tj. o 1,9 mld Kč více než ve stejném období předchozího roku, a **1,3 mld Kč do rozpočtů krajů**, tj. o 0,3 mld Kč více.

Na **spotřebních daních** bylo za první tři měsíce do státního rozpočtu **vybráno 21,0 mld Kč**, což představuje 25,0 % schváleného rozpočtu a meziroční nárůst o 5,5 mld Kč, tj. o 35,7 % (rozpočet počítá s růstem o 24,7 % proti rozpočtu 2003). Ve srovnání s rokem 2003, kdy inkaso spotřebních daní vzrostlo meziročně pouze o 3,1 % (0,5 mld Kč), dochází k výrazné akceleraci dynamiky této daně. Rozhodující váhu v plnění jejich celkového inkasa má **daň z uhlovodíkových paliv a maziv a daň z tabáku a tabákových výrobků**. Inkaso těchto dvou daní za 1. čtvrtletí 2004 představovalo cca **18,0 mld Kč** a proti stejnému období loňského roku vzrostlo o 5,0 mld Kč, tj. o 38,4 %. Meziroční růst vykázala i daň z lihu (o 0,2 mld Kč), když bylo ke konci března inkasováno do státního rozpočtu 1,8 mld Kč.

Celostátní výnos spotřebních daní dosáhl 24,1 mld Kč a proti 1. čtvrtletí 2003 je o 6,2 mld Kč, tj. o 34,7 % vyšší. Z toho 3,1 mld Kč bylo převedeno SFDI (20 % z daně z minerálních olejů).

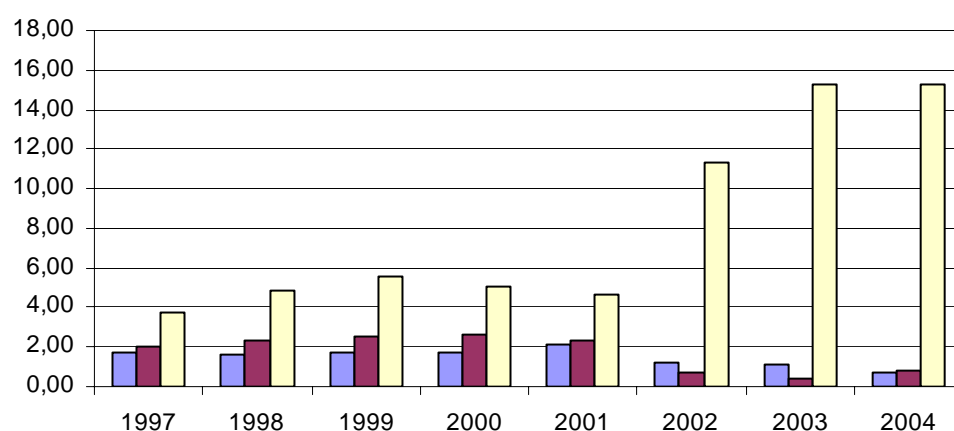
Inkaso **daně z příjmů právnických osob dosáhlo výše 16,8 mld Kč**, tj. pouze 19,8 % schváleného rozpočtu (v roce 2003 to bylo 20,5 %) a zůstalo tak na úrovni loňského 1. čtvrtletí (schválený rozpočet počítá s meziročním růstem o 2,8 mld Kč, tj. o 3,4 % proti rozpočtu 2003), zatímco v roce 2003 vzrostlo meziročně o 3,5 mld Kč, tj. o 26,5 %. Za 1/4 rozpočtu tak zaostalo o 4,4 mld Kč (v roce 2003 o 3,7 mld Kč, celoročně však převýšilo rozpočet o 2,5 mld Kč, tj. o 9,6 %).

^{*)} Meziroční srovnání celostátních daňových příjmů viz tabulka č.5 v příloze

Celostátní inkaso této daně dosáhlo ke konci března 21,8 mld Kč a je rovněž na úrovni roku 2003. I na této dani participují rozpočty obcí a krajů, do jejichž příjmů bylo za 1. čtvrtletí 2003 převedeno 5,0 mld Kč. Rozpočet počítá s celoroční participací ve výši 26,2 mld Kč, což je o 0,8 mld Kč více než bylo rozpočtováno v roce 2003.

Na výši daně v průběhu roku má vliv především **způsob výpočtu zálohových plateb DPPO**, který je z hlediska výše a periodicity placených záloh členěn do dvou samostatných částí, tzv. zálohových období. V končícím zálohovém období, tj. zpravidla do konce prvního čtvrtletí, platí poplatníci zálohy na daň podle daňové povinnosti přiznané v předcházejícím roce (vyměřené podle hospodářských výsledků předminulého roku). V novém zálohovém období, obvykle počínajícím od druhého či třetího čtvrtletí (zpracovávali přiznání daňový poradce nebo se jednalo o osoby povinně podléhající auditu), platí poplatníci zálohy podle daňové povinnosti přiznané v daném roce (vyměřené podle hospodářských výsledků předchozího roku).

Rozložení inkasa státního rozpočtu z DPPO do jednotlivých měsíců a jeho výrazná výše v posledním měsíci čtvrtletí, v návaznosti na změnu periodicity zálohových plateb z měsíční na čtvrtletní, počínaje rokem 2002 ilustruje následující graf (v mld Kč):

Příznivěji než DPPO se vyvíjelo inkaso u **daně z příjmů fyzických osob** – to **dosáhlo 25,0 mld Kč**, což představuje 26,3 % rozpočtu a meziroční růst o 2,9 mld Kč, tj. o 12,9 % (v loňském 1. čtvrtletí byl rozpočet plněn na 24,4 % při meziročním růstu o 1,6 mld Kč, tj. o 5,1 %), zatímco rozpočet počítá s růstem o 5,1 % (proti rozpočtu 2003). Vysoké plnění i meziroční růst vykazovalo inkaso daně z přiznání (36,9 % rozpočtu a 18,6 % růstu) a daně vybírané srážkou (37,8 % a 29,8 %), zatímco daň ze závislé činnosti je plněna na 23,6 % při meziročním růstu o 10,0 %.

Celostátní výnos této daně dosáhl 34,8 mld Kč a byl proti stejnému období předchozího roku **vyšší o 4,0 mld Kč, tj. o 13,0 %**. Obdobně jako u DPPO se i na této dani

podílejí rozpočty krajů a obcí do jejichž příjmů bylo převedeno 9,8 mld Kč (rozpočet počítá celoročně s objemem 35,6 mld Kč).

Na **daních z majetkových a kapitálových převodů**, které zahrnují daň dědickou, darovací a daň z převodu nemovitostí, inkasoval státní rozpočet v 1. čtvrtletí 2004 celkem **2,2 mld Kč**, což představuje pouze 15,5 % rozpočtu a meziroční nárůst o 13,9 %. Z toho 2,0 mld Kč (91 %) připadá na daň z převodu nemovitostí.

Odvody cla do státního rozpočtu dosáhly téměř 2,5 mld Kč a představují již 55,7 % rozpočtu a byly o 9,9 % (o 0,2 mld Kč) vyšší než v loňském 1. čtvrtletí. Do konce dubna lze očekávat příjmy ze cla ve výši 3,2 mld Kč (73 % rozpočtu) s tím, že po vstupu ČR do EU budou celní dávky vybírané od třetích zemí příjmem EU a ČR si ponechá na úhradu nákladů spojených s výběrem 25 % z vybrané částky.

Správní poplatky včetně odpovídající části tržeb za kolky zahrnuté v příjmech státního rozpočtu představovaly za 1.čtvrtletí 2004 částku **0,9 mld Kč** a naplnily tak celoroční předpoklad na 19,8 %.

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení dosáhly výše **70,0 mld Kč**, což představuje 23,9 % schváleného rozpočtu a meziroční růst o 5,5 mld Kč, tj. o 8,5 % (ve stejném období minulého roku byly plněny na 23,5 % při meziročním růstu o 3,6 mld Kč, tj. o 5,9 %). Proti tříměsíční alikvotě zaostávají o 3,1 mld Kč (v roce 2003 o 4,2 mld Kč a celoročně zůstaly pod úrovní rozpočtu o 3,2 mld Kč).

Z celkových **příjmů** pojistného na sociální zabezpečení připadá na **důchodové pojištění 53,5 mld Kč**, tj. 22,1 % celoročně rozpočtované částky, s meziročním růstem o 4,1 mld Kč, tj. o 8,2 % (ve stejném období minulého roku vzrostly tyto příjmy meziročně o 2,8 mld Kč, tj. o 6,0 %).

Výdaje na důchody vč. správních výdajů převýšily příjmy z pojistného na důchodové pojištění o 4,4 mld Kč, zatímco celoroční **rozpočet počítá s kladným saldem ve výši 6,1 mld Kč** (vliv snížení sazby příspěvku na státní politiku zaměstnanosti z 3,6 % na 1,6 % vyměřovacího základu při současném zvýšení sazby pojistného na důchody z 26,0 % na 28,0 % od 1.1.2004). **Proti loňskému 1. čtvrtletí**, kdy byl vykázán schodek ve výši 8,7 mld Kč, **je však tento výsledek o 4,3 mld Kč lepší.**

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace jsou v roce 2004 rozpočtovány ve výši 39,7 mld Kč, tj. o 16,6 mld Kč (o 72 %) více než předpokládal schválený státní rozpočet na rok 2003. Meziroční růst je způsoben zejména očekávanými příjmy z rozpočtu Evropské unie v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie (cca 10 mld Kč), vyššími příjmy z vlastní činnosti (o 4,4 mld Kč) ovlivněnými především vyššími příjmy

z činnosti kapitoly Český telekomunikační úřad (předpokládané splátky licencí UMTS od dvou mobilních operátorů ve výši 4,8 mld Kč) a vyššími splátkami u vládních úvěrů (o 1,7 mld Kč) v souvislosti s deblokacemi ruského dluhu.

Nedaňové příjmy (schválený rozpočet 25,2 mld Kč) tvoří především příjmy jednotlivých kapitol z vlastní činnosti za služby, které poskytují veřejnosti (6,5 mld Kč) a příjmy ze splátek půjčených prostředků od podnikatelských subjektů (2,3 mld Kč) a od veřejných rozpočtů územní úrovně (0,2 mld Kč) a dále příjmy z úroků a realizace finančního majetku (1,7 mld Kč), přijaté sankční platby (1,2 mld Kč), přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání předchozích let (0,8 mld Kč), soudní poplatky (0,6 mld Kč), odvody přebytků organizací s přímým vztahem (0,4 mld Kč), příjmy z pronájmu majetku (0,4 mld Kč), příjmy z využívání výhradních práv k přírodním zdrojům (0,4 mld Kč), dobrovolné pojistné (0,3 mld Kč) a příjmy z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku (0,2 mld Kč). Patří sem též splátky za úhradu dluhů nebo dodávek (4,7 mld Kč) a splátky půjčených prostředků ze zahraničí (3,7 mld Kč).

Do kapitálových příjmů (1,2 mld Kč) patří hlavně příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku (kromě drobného). Rozpočtovaná částka se týká zejména odprodeje státního majetku podle zákona č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železniční dopravní cesty a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, a zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku.

V rámci přijatých dotací (13,3 mld Kč) jsou v letošním roce nově rozpočtovány i prostředky plynoucí z rozpočtu Evropské unie, tzv. kompenzační platby ve výši cca 10 mld Kč, které zabezpečují, aby u nových členů EU nedošlo ke zhoršení jejich čisté finanční pozice vůči EU. Rozpočtován je i vymezený objem prostředků ve výši 0,6 mld Kč transferovaných od FNM z výnosů malé privatizace a určených na obnovu koryt vodních toků a vodohospodářských děl a na protipovodňová opatření.

Schválený rozpočet nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých dotací ve výši 39,7 mld Kč byl **ke konci března 2003 naplněn v celkovém objemu 13,5 mld Kč, tj. na 34,1 %,** což je o 3,6 mld Kč více než čtvrtletní rozpočtová alikvota. Nadalíkvotní plnění souvisí jak se **zapojením prostředků rezervních fondů,** vytvořených z úspor výdajů v minulých letech, do příjmů kapitol k jejich použití v letošním roce, což se projevilo v převodu doplňkových zdrojů na financování programů reprodukce majetku v celkové výši

1,4 mld Kč (z toho u Ministerstva obrany činí převedené mimorozpočtové doplňkové zdroje 645 mil. Kč a u Ministerstva spravedlnosti 438 mil. Kč), tak **především s úhradou od ČSOB ve výši 4,7 mld Kč** z transakce IPB, vyplývající z plnění státní záruky v plně celoročně rozpočtované výši. Na vysokém plnění rozpočtu se podílí též **kapitola Operace státních finančních aktiv**, když jí vykázané nedaňové příjmy a přijaté dotace v objemu 1,2 mld Kč představují již 61,2 % plnění rozpočtu, a to zejména přijetím prostředků z Fondu národního majetku z výnosů malé privatizace (na základě novel vodního zákona a zákona o vodovodech a kanalizacích) v celoročně rozpočtované výši 620 mil. Kč a inkasa přijatých úroků z emisí státních dluhopisů ve výši 434 mil. Kč (37,7 % rozpočtu).

Podrobnější plnění nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých dotací za 1. čtvrtletí bude známo až po zpracování finančních výkazů kapitol státního rozpočtu (tj. koncem měsíce dubna).

4. Výdaje státního rozpočtu

Celkové výdaje schváleného státního rozpočtu na rok 2004 ve výši 869,1 mld Kč jsou proti skutečnosti roku 2003 vyšší o 60,3 mld Kč, tj. o 7,5 %. Tento přírůstek je z 85 % tvořen běžnými výdaji, které rostou o 51,5 mld Kč (tj. o 6,8 %), kapitálové výdaje jsou vyšší o 8,9 mld Kč (tj. o 15,6 %).

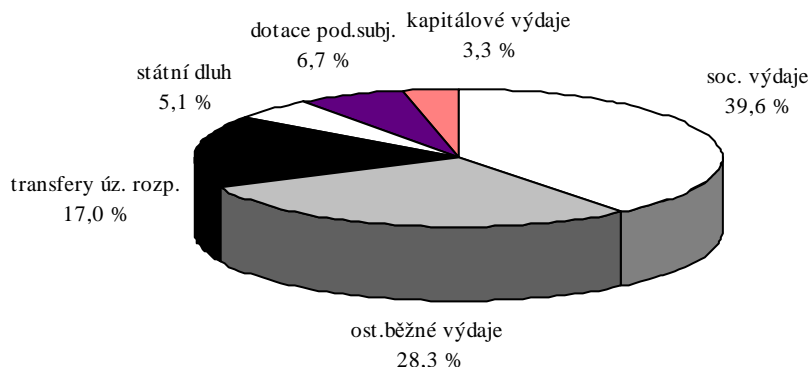
Celkové výdaje státního rozpočtu v 1. čtvrtletí 2004 dosáhly 194,6 mld Kč, což představuje 22,4 % rozpočtu a meziroční růst pouze o 2,3 % (o 4,4 mld Kč), zatímco ve stejném období loňského roku byly čerpány na 23,9 % při meziročním růstu o 15,6 % (o 25,7 mld Kč). Jejich skutečnost je tak o 22,6 mld Kč pod úrovní čtvrtletní alikvoty celoročního rozpočtu (v roce 2003 byly pod úrovní alikvoty o 8,6 mld Kč).

Pokladní plnění výdajů:

Ukazatel	2003 Skutečnost leden-březen	2004			% plnění SR za leden-březen 2003	Index skutečnost 2003/2004
		Schválený rozpočet	Skutečnost leden-březen	% plnění		
Výdaje celkem	190,20	869,05	194,62	22,4	23,9	102,3
běžné výdaje	181,22	803,23	188,17	23,4	24,5	103,8
z toho:						
- neinvestiční nákupy a související výdaje	11,30	99,92	12,64	12,7	14,6	111,9
- výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné	11,38	80,69	11,97	14,8	14,3	105,2
- dotace podnikatelským subjektům	3,92	65,16	13,05	20,0	7,4	332,9
- neinv. trans. fondům soc. a zdrav. pojištění	10,87	33,39	11,15	33,4	33,7	102,6
- neinvestiční transfery státním fondům	0,98	7,53	2,54	33,7	20,6	259,2
- neinv. trans. veř. rozpočtům územní úrovně	42,71	107,88	33,08	30,7	41,1	77,5
- neinv. transfery příspěvkovým apod. organ.	7,79	35,85	9,61	26,8	23,5	123,4
- sociální dávky	78,24	313,11	76,98	24,6	25,5	98,4
z toho:						
důchody	57,22	232,12	56,94	24,5	25,3	99,5
státní politika zaměstnanosti - pasivní	1,86	7,90	1,98	25,1	29,5	106,5
ostatní sociální dávky	10,92	38,02	10,10	26,6	27,0	92,5
dávky státní sociální podpory	8,24	35,08	7,95	22,7	23,8	96,5
- státní politika zaměstnanosti - aktivní	0,37	4,13	0,51	12,3	9,7	137,8
- kapitola Státní dluh	8,00	27,03	9,96	36,8	34,0	124,5
kapitálové výdaje	8,99	65,82	6,45	9,8	16,6	71,7
z toho:						
- investiční nákupy a související výdaje	4,06	21,16	3,18	15,0	17,0	78,3
- invest. transfery veř. rozp. územní úrovně	0,50	16,02	1,61	10,0	5,0	322,0
- investiční dotace příspěvkovým organizacím	0,18	20,35	0,24	1,2	1,8	133,3

Čerpání jednotlivých druhů rozpočtových výdajů je **značně diferencované**. Podobně jako v předcházejících letech, je i v letošním 1. čtvrtletí **vyšší čerpání běžných výdajů (23,4 %)**, a to zejména u neinvestičních transferů státním fondům (33,7 %), u neinvestičních transferů fondům sociálního a zdravotního pojištění (33,4 %) a u neinvestičních transferů veřejným rozpočtům územní úrovně (30,7 %). V kapitole Státní dluh bylo čerpáno již 36,8 % schváleného rozpočtu, což souvisí s úrokovými platbami v návaznosti na platební kalendář střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů.

Strukturu výdajů státního rozpočtu ke konci 1. čtvrtletí 2004 ukazuje následující graf :

Významná část celkových výdajů - téměř 40 % - směřovala do sociální oblasti. **Sociální dávky**¹⁾ dosáhly výše **77,0 mld Kč**, tj. 24,6 % schváleného rozpočtu, a meziročně klesly o 1,3 mld Kč, tj. o 1,6 % (v prvním čtvrtletí 2003 byly plněny na 25,5 % při meziročním růstu o 2,4 mld Kč, tj. o 3,1 %).

Největší objem sociálních dávek (74 %) představovaly **výdaje na důchody**, které byly čerpány ve výši **56,9 mld Kč**, tj. na 24,5 % rozpočtu, při meziročním poklesu o 273 mil. Kč, tj. o 0,5 %. Na výši těchto výdajů působily dva protichůdné vlivy: na jedné straně došlo k 1.1.2004 k jejich, i když velmi nízké, **valorizaci** (naříz. vlády č. 337/2003 Sb. – u důchodů přiznaných před 1.1.2004 se procentní výměra důchodu zvýšila pouze o 2,5 %), na druhé straně zde měla vliv nízká záloha České pošty čerpaná koncem roku 2002 na výplatu důchodů v prvních dnech ledna 2003 v částce 2 935 mil. Kč, zatímco v prosinci 2003 byla poskytnuta záloha České pošty na výplatu důchodů počátkem ledna 2004 ve výši 4 985 mil. Kč.

Na **ostatní sociální dávky**²⁾ bylo vynaloženo **10,1 mld Kč**, tj. 26,6 % rozpočtu, meziročně se tyto výdaje snížily o 815 mil. Kč, tj. o 7,5 %. Zde se projevil vliv zákonných úprav v nemocenském pojištění s účinností od 1.1.2004 (zákon č. 421/2003 Sb.), kdy došlo ke změně procentní sazby pro výpočet nemocenského, denního vyměřovacího základu a rozhodného období pro jeho zjišťování tak, aby tyto dávky nebyly zneužívány.

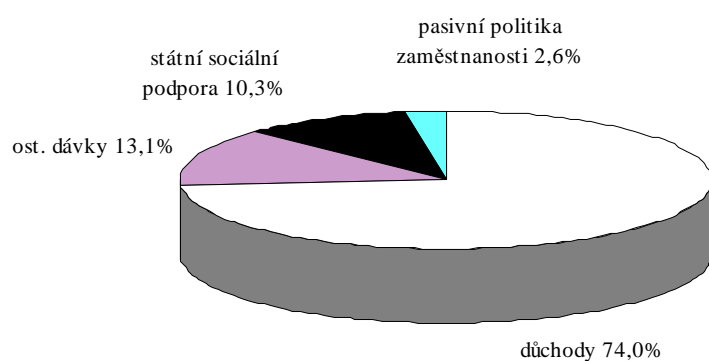
¹⁾ zahrnují výdaje na důchody, ostatní sociální dávky, výdaje na dávky státní sociální podpory a výdaje na státní politiku zaměstnanosti – pasivní část

²⁾ zahrnují dávky nemocenského pojištění (nemocenské, podpora při ošetřování člena rodiny, peněžité pomoci v mateřství, vyrovnávací příspěvek v mateřství a těhotenství), zvýšení důchodu pro bezmocnost, výdaje na zvláštní sociální dávky příslušníků ozbrojených sil při skončení služebního poměru a další drobné dávky

Dávky státní sociální podpory³⁾ byly čerpány ve výši **téměř 8,0 mld Kč**, tj. na 22,7 % rozpočtu, což je o 290 mil. Kč, tj. o 3,5 % méně než v 1. čtvrtletí minulého roku. Meziroční pokles souvisel s růstem nominálních příjmů rodin s nezaopatřenými dětmi. Výše životního minima byla naposledy upravována k 1.1.2001, a tak řada rodin ztratila nárok na výplatu dávek nebo je pobírala v nižší výši.

Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti (podpora v nezaměstnanosti) dosáhly téměř **2,0 mld Kč**, tj. 25,1 % schváleného rozpočtu. V důsledku růstu nezaměstnanosti po celý rok 2003 a v 1. čtvrtletí 2004 vzrostly meziročně tyto výdaje o 120 mil. Kč, tj. o 6,5 %.

Podíl jednotlivých druhů sociálních dávek na celkových sociálních dávkách je následující:

Náklady státu na **aktivní politiku zaměstnanosti⁴⁾** dosáhly objemu **513 mil. Kč**, tj. pouze 12,4 % rozpočtu, a proti stejnému období minulého roku byly vyšší o 148 mil. Kč, tj. o 40,5 %.

V rámci běžných výdajů státního rozpočtu **značný meziroční pokles vykázaly neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně čerpané v celkové výši 33,1 mld Kč** (30,7 % schváleného rozpočtu), a to o 22,5 %, tj. o 9,6 mld Kč. Nejvyšší objem prostředků téměř 21,3 mld Kč byl poskytnut kapitolou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na přímé náklady škol zřizovaných obcemi a kraji, kdy byly uvolněny prostředky pouze pro první čtyři měsíce roku (v roce 2003 to bylo 31 mld Kč na celých prvních šest měsících).

³⁾ zahrnují přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, příspěvek na dopravu, rodičovský příspěvek, zaopatřovací příspěvek, dávky pěstounské péče, porodné a pohřebné

⁴⁾ zahrnují výdaje na rekvalifikaci, veřejně prospěšné práce, účelná pracovní místa, zaměstnanost občanů se změněnou pracovní schopností, odbornou praxi absolventů a ostatní výdaje na APZ (např. investiční pobídky)

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům centrální úrovně byly čerpány ve výši **13,7 mld Kč**, tj. na 33,4 % rozpočtu. Z toho rozhodující objem připadl na **transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění**, představující platby státu na zdravotní pojištění za vybrané skupiny obyvatelstva. V čerpání téměř **11,2 mld Kč** (33,4 % rozpočtu) je zahrnuta předsunutá platba státu ve prospěch Všeobecné zdravotní pojišťovny v celkové výši 2,8 mld Kč, o kterou budou kráceny běžné platby státu do systému veřejného zdravotního pojištění v listopadu a prosinci (v roce 2003 byla VZP rovněž poskytnuta předsunutá platba, a to ve výši 2,7 mld Kč, která byla vyrovnána v září a v prosinci téhož roku). Po odečtení uvedených předsunutých plateb byl rozpočet plněn na 25,0 % a meziroční růst činil cca 177 mil. Kč, tj. 2,1 % (vliv zvýšení měsíční platby státu za jednoho pojištěnce od 1. ledna 2004 z 467 Kč na 476 Kč). **Neinvestiční transfery státním fondům** (Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu) ve výši **2,5 mld Kč** byly plněny již na 33,7 % rozpočtu, jehož podstatná část by měla být vyčerpána do konce dubna t.r. - po vstupu České republiky do Evropské unie bude oblast regulace zemědělského trhu financována převážně z prostředků EU).

Nízké čerpání výdajů na **platy, ostatní platby za provedenou práci a povinné pojistné placené zaměstnavatelem** ve výši **12,0 mld Kč** (14,8 % rozpočtu) je obvyklé a souvisí s měsíčním posunem v účtování (v minulém roce to bylo 14,3 % rozpočtu). Meziroční růst o 585 mil. Kč, tj. o 5,1 % ovlivnilo zvýšení platových tarifů v rozpočtové sféře od 1.1.2004 (přechod z 12-ti třídního platového modelu na 16-ti třídní).

Neinvestiční nákupy a související výdaje byly čerpány ve výši **12,6 mld Kč**, což představuje 12,7 % rozpočtu a meziroční růst o 1,3 mld Kč (o 11,9 %). Z celkové částky připadlo na poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry 2,4 mld Kč, z toho na úhradu závazků státní organizaci Správa železniční dopravní cesty podle zákona č. 77/2002 Sb. téměř 1,4 mld Kč.

Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům byly čerpány ve výši **13,1 mld Kč** (20,0 % rozpočtu), což je o 9,1 mld Kč více než ve stejném období loňského roku. Jejich výrazný meziroční růst (o 233 %) byl ovlivněn zejména úhradou části ztráty ČKA za rok 2002 ve výši 7,4 mld Kč z kapitoly VPS (schválený rozpočet počítá s částkou 19,0 mld Kč).

Čerpání kapitálových výdajů v prvních třech měsících letošního roku ve výši **6,5 mld Kč představuje pouze 9,8 %** schváleného rozpočtu a je tak o 10,0 mld Kč pod čtvrtletní alikvotou. Jejich meziroční pokles o 2,5 mld Kč (o 28,3 %) znamená, že po relativně vysokém čerpání v loňském roce (na 16,6 %) se plnění rozpočtu vrátilo na obvyklou, dlouhodobě vykazovanou úroveň.

Z celoročně rozpočtovaných výdajů **na projekty financované z úvěrů od EIB** (na odstraňování povodňových škod z roku 2002, na prevenci proti povodním, na obchvat Plzně, na Masarykovu univerzitu a na projekt dálnic) ve výši 9,9 mld Kč nebyly zatím čerpány žádné prostředky.

5. Výdaje kapitoly Státní dluh

Z kapitoly Státní dluh jsou **financovány výdaje na dluhovou službu státu**, tj. úroky a poplatky spojené s obsluhou státního dluhu a dále realizované **kurzové ztráty** při splátkách jistiny zahraničního dluhu.

(v mil. Kč)

Ukazatel	Skutečnost 1. čtvrtletí 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 1. čtvrtletí 2004	% Plnění	Index 2004/2003 (%)
		Schválený	vč. všech změn			
1	2	3	4	5	5:4	5:2
Výdaje kapitoly celkem	8 001	27 029	27 029	9 958	36,8	124,5
1. Úrokové výdaje celkem	7 960	26 729	26 729	9 939	37,2	124,9
na vnitřní dluh	7 809	26 150	26 150	9 882	37,8	126,5
<i>z toho:</i>						
na státní pokladniční poukázky	1 243	4 200	4 200	1 500	35,7	120,7
na střednědobé a dlouhodobé dluhopisy	6 566	21 950	21 950	8 382	38,2	127,6
na vnější dluh	151	579	579	57	9,9	38,1
<i>z toho:</i>						
na vládní půjčky pro podporu platební bilance	133	-	-	-	-	-
na půjčky od EIB	18	579	579	57	9,9	319,0
2. Poplatky	14	300	300	19	6,20	130,1
3. Realizované kurzové ztráty	27	-	-	-	-	-

Státní rozpočet pro letošní rok počítá s celkovými výdaji kapitoly ve výši 27,0 mld Kč, což je o 4,5 mld Kč, tj. o 19,3 % vyšší objem než byla skutečnost roku 2003. Jejich značný nárůst odráží **akcelerující růst státního dluhu** – na 606,7 mld Kč, tj. o **23,0 %** (proti skutečnosti roku 2003).

Ke konci března dosáhly výdaje kapitoly výše téměř 10,0 mld Kč, což představuje již 36,8 % rozpočtu a meziroční růst o téměř 2,0 mld Kč, tj. o 24,5 %, při současném růstu státního dluhu o 25,3 %.

Vysoké čerpání je ovlivněno zejména úrokovými platbami souvisejícími s emisním kalendářem střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů. Podle něj bylo již v průběhu 1. čtvrtletí **vyplaceno na úrocích ze střednědobých a dlouhodobých dluhopisů již více než 38 %** celoročně rozpočtovaného objemu.

Rovněž tak i **úrokové výdaje na státní pokladniční poukázky (SPP)** převýšily tříměsíční alikvotu, když byly k 31. březnu **čerpány ve výši 1,5 mld Kč, tj. na 35,7 %** celoročního rozpočtu.